

MARCIN DUMA
KTO POPIERA
KAROLA NAWROCKIEGO?

MICHAŁ SYSKA
O JANIE JÓZEFIE LIPSKIM

WOJCIECH KUCZOK
MUNDIAL OD A DO Z

Z ORŁEM CZY BEZ?

15-19 LIPCA 2026

KAZIMIERZEJSZYŃ

**KAZIMIERZ DOLNY
KAMIENIOŁOMY**

KAŚKA SOCHACKA

KACPERCZYK IGO

PAKTOFONIKA ORKIESTRA • ŁĄKI ŁAN

GRZEGORZ TURNAU • BRASS ASTRAL
PROJEKT SPECJALNY

KASIA SIENKIEWICZ • NATALIA PRZYBYSZ

KATHIA • NATALIA MUIANGA

KAZIMIERSKA ORKIESTRA DZIADOWSKA

John Scofield's LONG DAYS QUARTET

23 sierpnia NOSPR, Katowice

SKRZEK/PIOTROWSKI/ANTHIMOS

SBB

WARSZAWA

KLUB STODOŁA
13 PAŹDZIERNIKA

SZCZECIN

FILHARMONIA
IM. M. KARŁOWICZA
14 PAŹDZIERNIKA

SŁAWA PRZYBYLSKA

KONCERT URODZINOWY
Z ZESPOŁEM
TANGO ATTACK

4 LISTOPADA
KLUB STODOŁA

KRZYSZTOF
CUGOWSKI
Z ZESPOŁEM MISTRZÓW

8 LISTOPADA
KLUB STODOŁA

WIEK TO TYLKO LICZBA

BILETY DOSTĘPNE NA: TICKETCLUB.PL | STODOLA.PL

Jerzy Domański MÓJ PRZEGLĄD

Dokąd maszeruje Ukraina?

Od lat bijemy w ten mur. Mur świadomie fałszowanej historii. Relacje polsko-ukraińskie na długo przed wojną z Rosją były praktycznie zamrożone. A teraz? Jest jeszcze gorzej. Mimo ogromnej pomocy, często ponad nasze realne możliwości, mamy ze strony ukraińskiej cały ciąg posunięć, które trudno nazwać inaczej niż jawnie wrogimi.

Polska jest praktycznie odsunięta od międzynarodowych rozmów dyplomatycznych dotyczących przyszłości Ukrainy. Nie ma nas tam, choć w trakcie wojny Rosji z Ukrainą jesteśmy dla Ukraińców szczególnie lojalnym i szczodrym sojusznikiem. Niestety, po drugiej stronie nie ma reakcji w sprawach, na których Polakom szczególnie zależy. Słyszymy o trzech-czterech miejscach ekshumacji ofiar ludobójstwa. Jak to się ma do skali mordów, które dotknęły ponad 1,5 tys. osad i wsi? Przecież w tym tempie ostatnie doły z polskimi ofiarami doczekają się ekshumacji za ponad 300 lat. Hańba!

Co jest strategicznym interesem Polski w relacjach z Ukrainą? Wiem oczywiście, że łatwiej pytać, niż odpowiadać, ale tu nie ma na co czekać. Ciekawe, jaką koncepcję mają Kaczyński i Nawrocki, Bosak i Mentzen? Jak widzą relacje między naszymi państwami po wojnie, która nie będzie przecież trwała wiecznie.

Próby poważniejszej rozmowy o tym, co dzieje się dziś w Ukrainie, są ucinane. Do wora z „nie teraz” pakowane są

kolejne problemy prowokowane przez coraz bardziej aktywnych polityków i ideologów spod znaku Bandery, Szuchewycza czy Melnyka. Symbolem tego, co było w przeszłości najgorsze, jest mer Lwowa Andrij Sadowy. Od lat gloryfikuje UPA, OUN i galicyjską dywizję Waffen-SS. Ileż to razy właśnie Sadowy „objasniał” widzom TVN politykę ukraińską. Mówi dobrze po polsku – ale to wszystko, co go z Polską wiąże. Jeśli w przyszłości Ukraina pójdzie za takimi jak on, będziemy mieli ogromne problemy z tym państwem. Brak stanowczej reakcji pozwala na reaktywację u sąsiada tego, co nas tak boli. Nie ma dziś w Europie kraju, który by tak bezczelnie i bezkarnie gloryfikował morderców i katów Polaków i wielu innych narodów.

Co robić? Nie ma innej drogi jak podjęcie wielkiego wysiłku dyplomatycznego i informacyjnego, by pokazać światu to, co się stało w czasie wojny na Wołyniu. Nie ma zgody na to, by Zełenski i probanderowscy politycy zbudowali na tym zręby nowego państwa. Sądzę, że ważną rolę w odmitologizowaniu Zełenskiego odegra ciągle popularny na świecie Lech Wałęsa, który kategorycznie odmówił mu wsparcia. To, że po serii skandali korupcyjnych Zełenski robi wszystko, by przetrwać, i sprządza, na co jeszcze może sobie pozwolić, jest dla Polski ogromnym problemem. Tym większym, że prezydent Nawrocki też kieruje się tylko swoim interesem, a nie głębszą i przemyślaną strategią.

BAKOWSKI

W NUMERZE

KRAJ

- 8 Zmarnowany rok po wyborach prezydenckich**
Koalicja nie uczy się na błędach
- 11 Prezydent dla swoich**
– rozmowa z Marcinem Dumą
- 19 Wszystkie chwytły Ziobry**
Gierki z wymiarem sprawiedliwości
- 26 Na skraju przepaści**
– rozmowa z dr. hab. Jakubem Borkowskim
- 32 Pacjent w kryzysie**
Znów zmiany w opiece psychiatrycznej
- 36 Reforma bez zaplecza**
Jak wyrzucić telefony ze szkół
- 38 Wakacje, ech wakacje**
Ile kosztuje wyjazd dziecka

ZAGRANICA

- 14 Z UPA na piedestale**
Ukraina ma swoją politykę historyczną
- 46 Leon XIV w Hiszpanii**
Rytuály trwają, wiary ubywa
- 48 Wymazywanie Atatürka**
Korespondencja z Turcji

OPINIE

- 22 Paweł Serbiejczyk**
Rok po klęsce
- 30 Michał Syska**
Demokrata, socjalista, patriota

MEDIA

- 40 Grand Press Photo**
Najlepsze zdjęcia polskich fotoreporterów

SPORT

- 42 Czas wielkiej gry**
Mundialowe A-Z

OBSERWACJE

- 52 Wrestling po polsku**
Widowiska w oparach absurdu
- 58 Mastyks z Chios**
Cudowna żywica

KULTURA

- 54 Artysty do przemysłu**
Wyzsza Szkoła Sztuk Plastycznych w Łodzi
- 57 Culturalia**
- 66 Nikt was tu nie chce**
Krzysztof Gil i obrazy wykluczenia

ZWIERZĘTA

- 61 Ptasi raj**
Bociany i flamingi nad rzeką Alvor

FELIETONY I KOMENTARZE

- 3 Jerzy Domański**
Dokąd maszeruje Ukraina?
- 7 Jerzy Bralczyk**
Grzeczność
- 18 Jan Widacki**
Wracamy do sporu o historię
- 21 Andrzej Romanowski**
Kac po krakowsku
- 29 Stanisław Filipowicz**
Róża Luksemburg i Kalwin
- 35 Roman Kurkiewicz**
Orły sokołom oczy wykoła
- 45 Tomasz Jastrun**
Te gęste lata 70.
- 51 Wojciech Kuczok**
Uczciwość pana Sławka

38
KRAJ

WAKACJE, ECH WAKACJE

Ile kosztuje wyjazd dziecka

40
MEDIA

GRAND PRESS PHOTO

Najlepsze zdjęcia polskich fotoreporterów

52
OBSERWACJE

WRESTLING PO POLSKU

Widowiska
w oparach absurdu

Projekt okładki: Iza Mierzejewska

FOT. KACPER PEMPEL/REUTERS/FORUM

f 3% dla nauki

Jako były nauczyciel akademicki (i badacz) zdecydowanie popieram protest środowisk naukowych. Pragnę jednak zwrócić uwagę na fakt, że podobnego niezadowolenia, a wręcz oburzenia, nie kryją nauczyciele liceów i techników. Wymagania nam stawiane są europejskie, a pensje – za przeproszeniem – sudańskie. Warto pamiętać, że dobrze zmotywowani nauczyciele szkół ponadpodstawowych to zdecydowanie lepiej przygotowani studenci szkół wyższych, a dobrze przygotowani uczniowie szkół podstawowych to lepsi licealiści. Poprawa sytuacji materialnej musi więc obejmować pracowników całego systemu edukacji – od przedszkoli po uczelnie.

Damian Paweł Strączyk

Nauka przegrywa ze strachem, czyli wydatkami na wojsko. Może jakby nauka dawała więcej nadziei na przyszłość i na lepsze zmiany społeczne, to 3% czy nawet 5% by się opłacało? Jeśli będzie służyć tylko rynkom, to nie wiem, skoro rynki to konkurencja, a konkurencja to ostatecznie wojsko, wojna lub drogę uzbrojenie do odstraszenia.

Łukaszko Walczuk

Niestety, ważniejsze jest ładowanie pieniędzy w zakup broni, pocisków itp. Bez ładu, bez składu. Nauka jest na ostatnim miejscu.

Barbara Targosz

f Tusk nie ufa Trumpowi, Kaczyński i Nawrocki wierzą mu całkowicie

Największym błędem polskiej dyplomacji jest brak spójnego planu oraz konsekwencji. Widać tu zaniedbania kolejnych ekip rządzących, co sprawia, że trudno powiedzieć, jakie są priorytety w promocji polskiego interesu na arenie międzynarodowej. Gdyby ktoś miał zdefiniować polską politykę zagraniczną, wystarczy dwa słowa: brak wizji. Tutaj nie ma nic pociągającego, angażującego, interesującego i nowego. Brakuje konkretów, co państwo polskie chce zaproponować na forum międzynarodowym i co chce osiągnąć. Polska polityka zagraniczna coraz bardziej staje się grą pozorów – niby coś się dzieje, ktoś się z kimś spotyka, wydawane są jakieś oświadczenia, a jednak nic z tego nie wynika długofalowo, trudno znaleźć strategię, która łączyłaby te elementy w spójny plan. Widać działania reaktywne, często wymuszone wydarzeniami w Brukseli, Berlinie czy Waszyngtonie, ale brakuje własnej narracji i priorytetów.

Michał Czarnowski

Henryk Miśkiewicz, legenda polskiego jazzu, obchodzi 75. urodziny. Uczcił je właśnie tego dnia, 2 czerwca, brawurowym koncertem w Łomiankach, mieście, w którym mieszka.

W koncercie Mistrza „Henryk Miśkiewicz i Przyjaciele” brali udział Grzegorz Turnau, Adam Nowak, Dorota Miśkiewicz, Marcin Wasilewski, Sławek Kurkiewicz, Michał Miśkiewicz, Marek Napiórkowski, Wojciech Majewski i Robert Kubiszyn. Prowadzącym był Artur Andrus.

Kolejne jubileuszowe koncerty odbędą się w Katowicach i we Wrocławiu.

Jubilatowi składamy najlepsze życzenia!

ZDJĘCIE TYGODNIA

Maja Chwalińska, polska sensacja na kortach Rolanda Garrosa.

Świadczenia 800+ pobierało w grudniu 2025 r. **6,361 mln osób**. Nie pobierało ich, choć miało do tego prawo, 238,6 tys. (ZUS).

Peter Pomerantsev, brytyjski dziennikarz i komentator, autor książki „Propagandysta, który przechrzył Hitlera” (wyd. Krytyka Polityczna, przekład Aleksandra Paszkowska), został laureatem **Nagrody im. Ryszarda Kapuścińskiego**.

O 8%, do **1,29 mln**, wzrosła liczba cudzoziemców zgłoszonych do systemu ubezpieczeń społecznych, czyli ZUS.

Problem niepłodności dotyczy w Polsce ok. 3 mln osób.

Dzięki programowi in vitro urodziło się już 15 tys. dzieci. Programem objęto już 40 tys. par.

58% Brytyjczyków uważa opuszczenie Unii Europejskiej za błąd, a 29% głosowałoby za brexitem (**Instytut YouGov**).

W dzień powszedni do Warszawy wjeżdża **850 tys. samochodów**, a granice stolicy przekracza dziennie 1,7 mln pojazdów.

Ile trzeba było mieć, by pojechać na tegoroczne targi książki na PGE Narodowym? Przy czteroosobowej rodzinie wszystkie opłaty to prawie 150 zł. Czy miłość do książek musi tyle kosztować?

PRZEBŁYSKI

Ratujmy świetlicę w Cieszynie

Świetlice, które lata temu zakładała w wielu miastach „Krytyka Polityczna”, to był znakomity pomysł. Lewica trafiała pod strzechy. I bez sensu przestała. Właśnie „KP” zlikwidowała ostatnią świetlicę. W Cieszynie. Przez 17 lat zawsze coś tam się działo. Darmowe zajęcia dla dzieci, półkolonie, Objazdowy Festiwal Filmowy, młodzieżowy Teatr Młynówka, spotkania autorskie. Skończyło się. W wielomilionowym budżecie „Krytyki Politycznej” zabrakło dla niej pieniędzy. Spore dotacje z Unii, fundacji niemieckich i struktur okołorządowych nie są dla najbardziej potrzebujących. Nie dla biednych. No bo przecież nie oni bajerują darczyńców. Nie oni piszą wnioski o granty. Nie oni latają po świecie za kasą (samolotami, ale się nie cieszą, wiedzą, że niszczą klimat, zostawiając ślad węglowy). A do tego zagraniczne stypendia, wywiady w TVN itd. Gdzie tu miejsce dla świetlicy w Cieszynie. Może jednak znajdzie się nowy patron, który uratuje tę świetlicę? A może wystarczy zbiórka na portalu Zrzutka.pl. Celem jest uzbieranie 150 tys. zł.

Czy prezes Magdalena Gaj pogoni GARMOND?

Magdalena Gaj została nową prezes Poczty Polskiej. Zastąpiła Sebastianą Mikosza. Znanego głównie z tego, że jest postrachem załóg. Gdziekolwiek poszedł, tam zwalniał, zwalniał i jeszcze raz zwalniał. A jak już dochodził do kresu możliwości zwolnień, to zwalniano jego. I tak kilka razy. Nowa prezes PP ma inne doświadczenia menedżerskie. Była urzędniczką państwową, m.in. sprawowała funkcję prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej w latach 2012-2016. Na dzień dobry ogłosiła, że nie ma planu przeprowadzenia zwolnień. A my liczymy, że Poczta tak poprawi swoją pracę, że przestaniemy się dziwić, ileż to może wędrować list. Wydawcy prasy czekają też na ukrócenie panoszenia się prywatnej firmy kolporterskiej GARMOND z Krakowa. Mało komu płaciła, więc jej oferta w punktach pocztowych to żenada.

PYTANIE TYGODNIA

Dlaczego tak mało studentów wybiera kierunki inżynierskie?

DR BIANKA SIWIŃSKA, prezeska Fundacji Edukacyjnej Perspektywy, naukowczyni, aktywistka, menedżerka

Problem zaczyna się dużo wcześniej niż przy wyborze studiów: młodzi ludzie nie widzą jasnego przejścia między edukacją, uczelnią a realną karierą technologiczną. To brak styczności z branżą bywa większą barierą niż sama trudność programów nauczania. Konferencja „Perspektywy Women in Tech Summit” pokazuje tę ścieżkę w praktyce: poprzez spotkania z firmami, mentoring, warsztaty i relacje z liderkami, które mogą wskazać właściwy kierunek. Kobiety to kluczowa rezerwa talentów dla polskiej inżynierii, ale potrzebują widocznych dróg wejścia, wsparcia i sieci kontaktów. Akcja „Dziewczyny na politechniki!” zapewnia stały dopływ kandydatek na uczelnie techniczne, a Women in Tech Summit zmienia ten potencjał w konkretne szanse rozwoju, pracy i wpływu na świat.

DR HUBERT CICHOCKI, prezes Sieci Badawczej Łukasiewicz

Młodzi ludzie rzadziej wybierają studia techniczne, bo wymagają one wysokich kompetencji ścisłych na starcie. Wolą kierunki biznesowe czy prawne, dające szybsze wejście na rynek. Szkoły mogłyby pokazywać matematykę i fizykę w kontekście projektowania AI, dronów czy robotyki, a nie jedynie wzory, które wydają się abstrakcyjne. Środki zaradcze to także wcześniejsza edukacja technologiczna, połączenie studiów z biznesem i odbudowa rangi zawodu. Dziś inżynier tworzy przecież bezpieczeństwo energetyczne państwa, technologie medyczne i nowoczesną infrastrukturę. Bez niego Polska nie utrzyma konkurencyjności gospodarki.

MAGDALENA PATUŁA, członkini Prezydium Uczelnianej Rady Samorządu Studentów AGH, ekspertka ds. studenckich Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Główną barierą jest strach przed dużym nakładem pracy i „czarny PR” przedmiotów ścisłych. Studia inżynierskie trwają o semestr dłużej niż licencjat, co oznacza setki godzin dodatkowej nauki. Kandydatów przeraża przeskok między liceum a uczelnią oraz wizja trudnej matematyki, fizyki czy laboratoriów. Sposobem na przełamanie tego oporu jest wsparcie. Na AGH oferujemy kandydatom kursy przygotowawcze jeszcze przed rozpoczęciem studiów, a sami studenci mocno pomagają sobie na grupach różniących. Choć to wymagające studia, warto podjąć wyzwanie. Dyplom inżyniera to silna karta na rynku pracy, a aktywność na uczelni – np. w samorządzie – pozwala dodatkowo rozwinąć niezbędne kompetencje miękkie, takie jak praca w zespole i liderstwo.

Rozmawiał Maciej Belowski

Grzeczność

Jerzy Bralczyk Zrządzenia i zrządzenia

Cenimy ją. Skwapliwie artykułujemy skargi na jej niedostatek w życiu codziennym. To, że jej nie ma w życiu publicznym, oczywiście przeszkadza, ale z drugiej strony może cieszyć, bo uzasadnia nasze (jakże nam potrzebne) poczucie wyższości nad tymi wszystkimi niegrzecznymi politykami i innymi celebrytami. Ale z grzecznością są pewne kłopoty.

Na co dzień tak, owszem, lubimy. Tyle że nie wiedzieć czemu takie zwroty jak niby ją deklarujące „grzecznie proszę” wypowiedziane bywają często nieco zbyt kategorycznie, czyli niezupełnie grzecznie. Podobnie ostre bywają apele o cudzą grzeczność („grzeczniej proszę!”). Pewnie grzeczniej jest, gdy nie jest nazywana, ani nasza, ani pożądana u innych.

Z innej jeszcze strony grzeczność często bywa rozpoznawana jako znajomość i trzymanie się konwencji towarzyskich albo wyuczonych społecznych reguł, a reguły, cóż, oddalają od spontaniczności, naturalności – czyli prawdziwości. „Co on taki grzeczny?”, możemy zapytać. Mefistofeles w „Fauście” uważał, że jeśli kto

grzeczny, to pewnie kłamliwy. I gdzieś tam podejrzenie o interesowność czaić się może...

A gdy bywa postrzegana w publicznym dyskursie, to nie zawsze jest doceniana. Może przecież być objawem dwóch nie najlepiej ocenianych cech: słabości albo fałszu. Albo obu naraz. Oczywiście przypisujemy te cechy głównie i chętniej tym, których nie lubimy.

U tych zaś, których lubimy, grzeczność wobec tych, których nie lubimy, może być uważana za zdradę. Tamci przecież nie zasługują na grzeczność. Chyba że to grzeczność jawnie fałszywa, ironiczna, złośliwa. Taką skłonni jesteśmy cenić, to niezła broń.

W ogóle trochę szkoda dawnych porządnych, poważnych słów, które jakoś się psują. „Poczcliwość”, która dawniej nazywała cnotę niemal idealną, zredukowaliśmy do prostaczkiej naiwności, sama „cnota” nam się erotycznie zawężała, „grzeczność”, czyli bycie w porządku („k rzeczy”, czyli „do rzeczy”), albo się zinfantylizowała, albo stała nieco podejrzana.

No „uprzejmość” jeszcze nam chyba została. ■